אף על פי פרק חמישי כתובות

מיחזי כשכר שבת. וא"ת והא שכר שבת על ידי הבלעה מותר כדאמרינן בפרק הזהב (ב"מ דף נח.) אם היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה נותנין לו שכר שבת וי"ל דהכא איסור משום דלא הוי כמו הבלעה דאין מוסיפין לכל שבת יחד אלא מה שעולה בכל יום ויום שאם יתפיים היום או למחר באמצע השבוע אין מצטרפין כל ימי השבוע זה עם זה: **וחצי** חצייה **לפסול את הגוייה**. הך פסול גוייה אין זה אותה גזרה די"מ דגר דהאוכל אוכל ראשון כו' כמו שפירשנו בפרק כיצד משתתפין (עירובין דף פב: ושם):

כמאן כרבי חידקא כו'. וא"ת לדידיה נמי לא ניחא ליה למאן דאמר אוכלא עמו לילי שבת אוכלא ממש ושמא היה יכול לומר ולטעמיך ולפי המסקנא אתי שפיר דכל היתרון הוי לארחי ופרחי: אחרי

מיחזי כשכר שבת אמר ליה ר' חייא בר יוסף לשמואל מה בין מורד למורדת אמר ליה צא ולמד משוק של זונות מי שוכר את מי דבר אחר זה יצרו מבחוץ וזו יצרה מבפנים: **מתני'** [א]המשרה את אשתו על ידי שליש לא יפחות לה משני קבין חטין או מארבעה קבין שעורין אמר רבי יוסי לא פסק לה שעורין אלא ר' ישמעאל שהיה סמוך לאדום ונותן לה חצי קב קיטנית וחצי לוג שמן וקב גרוגרות או מנה דבילה ואם אין לו פוסק לעומתן פירות ממקום אחר [ב]ונותן לה מטה מפץ ומחצלת ונותן לה כפה לראשה וחגור למתניה ומנעלים ממועד למועד וכלים של חמשים זוז משנה לשנה ואין נותנין לה לא חדשים בימות החמה ולא שחקים בימות הגשמים אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים והיא מתכסה בבלאותיהן בימות החמה והשחקים שלה [ג]נותן לה מעה כסף לצורכה [ד]ואוכלת עמו מלילי שבת לילי שבת [ה]ואם אין נותן לה מעה כסף לצורכה מעשה ידיה שלה ומה היא עושה לו משקל חמש סלעים שתי ביהודה שהן עשר סלעים בגליל או משקל עשר סלעים ערב ביהודה שהן עשרים סלעים בגליל [ו]ואם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה [ז]במה דברים אמורים בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי כבודו: **גמ'** מני מתניתין לא רבי יוחנן בן ברוקא ולא ר"ש [ח]דתנן [ט]וכמה שיעורו מזון שתי סעודות לכל אחד ואחד מזונו לחול ולא לשבת דברי ר"מ רבי יהודה אומר לשבת ולא לחול וזה וזה מתכוונין להקל ר' יוחנן בן ברוקא אומר ככר הלקוח בפונדיון מארבע סאין לסלע ר"ש אומר שתי ידות לככר משלש כברות לקב [י]חציה לבית המנוגע [יא]וחצי חציה לפסול את הגוייה [יב]וחצי חצי חציה לקבל טומאת אוכלין מני אי רבי יוחנן בן ברוקא תמני הויין ואי ר"ש תמני סרי הויין לעולם ר' יוחנן בן ברוקא וכדאמר רב חסדא צא מהן שליש לחנווני הכא נמי אייתי תילתא שדי עלייהו אכתי תרתי סרי הויין אוכלת עמו לילי שבת הניחא למאן דאמר [יג]אכילה ממש אלא למאן דאמר אכילה תשמיש מאי איכא למימר ועוד תליסר הויין אלא כדאמר רב חסדא צא מהן [יד]מחצה לחנווני ה"נ אתיא פלגא ושדי עלייהו קשיא דרב חסדא אדרב חסדא לא קשיא הא באתרא דיהבי ציבי הא באתרא דלא יהבי ציבי אי הכי שיתסרי הויין כמאן כרבי חידקא דאמר [טו]ארבע סעודות חייב אדם לאכול בשבת אפילו תימא [טז]רבנן דל חדא [יז]לארחי ופרחי השתא דאתית להכי אפילו תימא ר' שמעון לרבנן דל תלת לארחי ופרחי לרבי חידקא דל תרתי לארחי ופרחי: **אמר רבי יוסי לא פסק שעורין וכו'**: אלא באדום הוא דאכלין שעורים בכולי עלמא לא אכלי ה"ק לא פסק שעורים כפלים בחטין אלא רבי ישמעאל שהיה סמוך לאדום מפני ששעורין אדומיות רעות הן: ונותן לה חצי קב קיטנית: ואילו יין לא קתני מסייע ליה לר' אלעזר דאמר ר' אלעזר אין

סעודת עירוב אמרנו ג' סעודות בככר אין בו אלא ב' סעודות בינוניות ושל עירוב שיעורו להקל ובמלומלמות והיינו דאמרינן אכילת פרס בכל שיעור שהיית סעודה לפי ששיעורו כחצי הככר: **וחצי חציה לפסול את הגוייה**. האוכל שיעור חצי פרס אוכלים טמאים נפסל גופו מלאכול בתרומה עד שיטבול והוא ב' ביצים שהככר של ג' לקב ח' ביצים הוא שהקב כ"ד ביצים ד' לוגין חציה של ככר ד' ביצים חצי חציה ב' ביצים: **חמני סעודות הויין**. קנייס חטים דמתני' וארבעה עשרה סעודות היא גריכה לשבת: **ואי ר"ש**. דלמר ט' סעודות לקב: **שמונה עשר הויין**. והיא אינה גריכה אלא י"ד: **לא מהן שלים לחנווני**. רבי יוחנן לא שיער בחצי קב אלא בככר הלקוח בפונדיון מן החנווני והוא לקח ארבע סאין חטין בסלע ומשתכר שלש בטורח נמצאו בחצי קב שלש סעודות השתים הוא מוכר בפונדיון שנתן והג' משתכר: **אכפי**. קנייס דמתניתין תרתי סרי הויין: ומשנינן **אוכלא עמו לילי שבת**. כדתנן במתני': **בתרא דיהיב ציבי**. מי שמוכר חטים לחנווני לעשות ככרות ולמכור בשוק במקום שהוא נותן לחנווני עליה לאפות אינו משתכר אלא שלש ונמקום שאינו נותן עליה מעבד לעצמו מחלה שממעטו הככרות למכור ביוקר כדי יציאת העליה: **כמאן כר' חידקא**. בתמיה. נימא כר' חידקא סתם לה מתני' דלמר בכל כתבי הקדש [שבת קיז:] ארבעה סעודות לשבת: **ר"ש**. דלמר תמני סרי הויין ואי כרבנן סבירא ליה לתנא דידן בסעודות שבת דל תלת יתירתא לארחי ופרחי: אין

מה בין מורד למורדת. מאי שנא כשהוא מורד אינו נותן אלא חצי טרפעיק ליום וכשהיא מורדת נותנת טרפעיק: **מי שוכר את מי**. הוי אומר הא"ש שוכר את האשה ש"מ נערו מרובה: **וינרו מבחוץ**. קשויו ניכר ומתגנה: **מתני' המשרה את אשתו על ידי שליש**. שנותן לה מזונותיה בבית אפוטרופוס ואינה מתגלגלת עמו: **המשרה**. המכרה. ויכרה להם כירה מתרגמינן שירותא (מ"ב ו): **לא יפחות לה**. בשבת: **לא פסק שעורים כו'**. בגמ' מפרש לה: **גרוגרות**. תאנים יבשין: **דבילה**. תאנים דרוסות בעיגול ומכרכות במשקל: **מפץ**. רך ממחצלת: **כפה**. לעניף אחד משנה לשנה: **ממועד למועד**. אמנעלים קאי מנעלים חדשים לכל שלשת רגלים: **חדשים**. קשיים לה בימות החמה לפי שהם חמים ויפיים לה בימות הגשמים: **אלא נותן לה כלים**. חדשים של חמשים זוז בימות הגשמים כו': **והשחקים שלה**. אף כשיקנה לה חדשים. ובגמרא [ג] מפרש למאי מיבעי לה: **ונותן לה מעה כסף**. לכל שנת לדברים קטנים: **מעשה ידיה**. אוקימנן לעיל (דף נט.) מותר מעשה ידיה: **[ד]ואוכלת עמו לילי שבת**. שהוא ליל עונה: **שתי**. קשה לטוותו כפלים כשל ערב: משקל של יהודה כפלים כשל גליל: **גמ' מני מתני' לא רבי יוחנן בן ברוקא ולא ר"ש**: **כמה הוא שיעורו**. של עירובי תחומין: **מתכוונין להקל**. ר' מאיר היה רגיל לאכול פת בשבת יותר מבחול שהיה ממשיך פת לכל מיני הבאין לפניו ור"י היה אוכל פת בחול יותר מבשבת שהיה שבע במיני מעדנים: **ר' יוחנן בן ברוקא**. נתן שיעור קצוב ככר הלקוח בפונדיון כשלוקחין ד' סאין בסלע בין שתי סעודות וקס"ד אלי קב שהרי הסלע מ"ח פונדיונין שש מעה כסף דינר ומעה שני פונדיונין הרי י"ב לדינר וד' דינר לסלע הרי מ"ח וד' סאין כ"ד קבין מ"ח חצאי קבין נמצא לר' יוחנן לחצי קב שתי סעודות: **רבי שמעון אומר**. ב' סעודות הן שתי ידות של ככר משלש ככרות לקב ונמצא הקב ט' סעודות שלש סעודות לככר ושלש ככרות לקב: **חציה**. של ככר: **לבית המנוגע**. השוהה בבית המנוגע כדי אכילת פרס אלי כבר מטמא בגדים [ד]והאוכל בבית יכנס בגדיו כדכתיב [ה]והאוכל אכילה הכתוב מדבר בתרומה בתורת כהנים [ו]. ואע"ג דגבי סעודת עירוב אמרנו ג' סעודות בינוניות ושל עירוב שיעורו להקל ובמלומלמות והיינו דאמרינן אכילת פרס בכל שיעור שהיית סעודה לפי ששיעורו כחצי הככר: **וחצי חציה לפסול את הגוייה**. האוכל שיעור חצי פרס אוכלים טמאים נפסל גופו מלאכול בתרומה עד שיטבול והוא ב' ביצים שהככר של ג' לקב ח' ביצים הוא שהקב כ"ד ביצים ד' לוגין חציה של ככר ד' ביצים חצי חציה ב' ביצים: **חמני סעודות הויין**. קנייס חטים דמתני' וארבעה עשרה סעודות היא גריכה לשבת: **ואי ר"ש**. דלמר ט' סעודות לקב: **שמונה עשר הויין**. והיא אינה גריכה אלא י"ד: **לא מהן שלים לחנווני**. רבי יוחנן לא שיער בחצי קב אלא בככר הלקוח בפונדיון מן החנווני והוא לקח ארבע סאין חטין בסלע ומשתכר שלש בטורח נמצאו בחצי קב שלש סעודות השתים הוא מוכר בפונדיון שנתן והג' משתכר: **אכפי**. קנייס דמתניתין תרתי סרי הויין: ומשנינן **אוכלא עמו לילי שבת**. כדתנן במתני': **בתרא דיהיב ציבי**. מי שמוכר חטים לחנווני לעשות ככרות ולמכור בשוק במקום שהוא נותן לחנווני עליה לאפות אינו משתכר אלא שלש ונמקום שאינו נותן עליה מעבד לעצמו מחלה שממעטו הככרות למכור ביוקר כדי יציאת העליה: **כמאן כר' חידקא**. בתמיה. נימא כר' חידקא סתם לה מתני' דלמר בכל כתבי הקדש [שבת קיז:] ארבעה סעודות לשבת: **ר"ש**. דלמר תמני סרי הויין ואי כרבנן סבירא ליה לתנא דידן בסעודות שבת דל תלת יתירתא לארחי ופרחי: אין

לא קתני מסייע ליה לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אין פוסקין יינות לאשה:

[א] המשרה. המכרה. ויכרה להם כירה מתרגמינן שירותא (מ"ב ו): **לא יפחות לה**. בשבת: **לא פסק שעורים כו'**. בגמ' מפרש לה: **גרוגרות**. תאנים יבשין: **דבילה**. תאנים דרוסות בעיגול ומכרכות במשקל: **מפץ**. רך ממחצלת: **כפה**. לעניף אחד משנה לשנה: **ממועד למועד**. אמנעלים קאי מנעלים חדשים לכל שלשת רגלים: **חדשים**. קשיים לה בימות החמה לפי שהם חמים ויפיים לה בימות הגשמים: **אלא נותן לה כלים**. חדשים של חמשים זוז בימות הגשמים כו': **והשחקים שלה**. אף כשיקנה לה חדשים. ובגמרא [ג] מפרש למאי מיבעי לה: **ונותן לה מעה כסף**. לכל שנת לדברים קטנים: **מעשה ידיה**. אוקימנן לעיל (דף נט.) מותר מעשה ידיה: **[ד]ואוכלת עמו לילי שבת**. שהוא ליל עונה: **שתי**. קשה לטוותו כפלים כשל ערב: משקל של יהודה כפלים כשל גליל: **גמ' מני מתני' לא רבי יוחנן בן ברוקא ולא ר"ש**: **כמה הוא שיעורו**. של עירובי תחומין: **מתכוונין להקל**. ר' מאיר היה רגיל לאכול פת בשבת יותר מבחול שהיה ממשיך פת לכל מיני הבאין לפניו ור"י היה אוכל פת בחול יותר מבשבת שהיה שבע במיני מעדנים: **ר' יוחנן בן ברוקא**. נתן שיעור קצוב ככר הלקוח בפונדיון כשלוקחין ד' סאין בסלע בין שתי סעודות וקס"ד אלי קב שהרי הסלע מ"ח פונדיונין שש מעה כסף דינר ומעה שני פונדיונין הרי י"ב לדינר וד' דינר לסלע הרי מ"ח וד' סאין כ"ד קבין מ"ח חצאי קבין נמצא לר' יוחנן לחצי קב שתי סעודות: **רבי שמעון אומר**. ב' סעודות הן שתי ידות של ככר משלש ככרות לקב ונמצא הקב ט' סעודות שלש סעודות לככר ושלש ככרות לקב: **חציה**. של ככר: **לבית המנוגע**. השוהה בבית המנוגע כדי אכילת פרס אלי כבר מטמא בגדים [ד]והאוכל בבית יכנס בגדיו כדכתיב [ה]והאוכל אכילה הכתוב מדבר בתרומה בתורת כהנים [ו]. ואע"ג דגבי סעודת עירוב אמרנו ג' סעודות בינוניות ושל עירוב שיעורו להקל ובמלומלמות והיינו דאמרינן אכילת פרס בכל שיעור שהיית סעודה לפי ששיעורו כחצי הככר: **וחצי חציה לפסול את הגוייה**. האוכל שיעור חצי פרס אוכלים טמאים נפסל גופו מלאכול בתרומה עד שיטבול והוא ב' ביצים שהככר של ג' לקב ח' ביצים הוא שהקב כ"ד ביצים ד' לוגין חציה של ככר ד' ביצים חצי חציה ב' ביצים: **חמני סעודות הויין**. קנייס חטים דמתני' וארבעה עשרה סעודות היא גריכה לשבת: **ואי ר"ש**. דלמר ט' סעודות לקב: **שמונה עשר הויין**. והיא אינה גריכה אלא י"ד: **לא מהן שלים לחנווני**. רבי יוחנן לא שיער בחצי קב אלא בככר הלקוח בפונדיון מן החנווני והוא לקח ארבע סאין חטין בסלע ומשתכר שלש בטורח נמצאו בחצי קב שלש סעודות השתים הוא מוכר בפונדיון שנתן והג' משתכר: **אכפי**. קנייס דמתניתין תרתי סרי הויין: ומשנינן **אוכלא עמו לילי שבת**. כדתנן במתני': **בתרא דיהיב ציבי**. מי שמוכר חטים לחנווני לעשות ככרות ולמכור בשוק במקום שהוא נותן לחנווני עליה לאפות אינו משתכר אלא שלש ונמקום שאינו נותן עליה מעבד לעצמו מחלה שממעטו הככרות למכור ביוקר כדי יציאת העליה: **כמאן כר' חידקא**. בתמיה. נימא כר' חידקא סתם לה מתני' דלמר בכל כתבי הקדש [שבת קיז:] ארבעה סעודות לשבת: **ר"ש**. דלמר תמני סרי הויין ואי כרבנן סבירא ליה לתנא דידן בסעודות שבת דל תלת יתירתא לארחי ופרחי: אין

[ב] ונותן לה. לתמיה ומנעלים לרגליה ממועד למועד וכלים של ג' זוז משנה לשנה ואינו נותן לה לא [ג] שחקים בימות החמה ולא חדשים בימות הגשמים והיא מתכסה בכל אותן בימות החמה והשחקים שלה ונותן לה מעה כסף לצרכיה והיא אוכלת עמו מליל שבת לליל שבת ואם אין נותן לה מעה כסף לצרכיה מעשה ידיה שלה. ומה היא עושה לו משקל ה"ס שתי ביהודה שהן (ט"ז) [עשר] סלעים בגליל או משקל י' סלעים ערב ביהודה שהן כ' שקלים בגליל. ואם היתה מניקה פוחתין לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה בד"א בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי כבודו פי' המשרה אשתו ע"י שליש כגון עהוא עבד ונשכר לאחרים ואוכל עמהן דרך הפועלים שאוכלים במקום שעושים מלאכתן ואומר לב"ד שיפרנסו את אשתו משכר פעולתו ומשרה הוא לשון ויכרה להם כירה גדולה דמתרגמינן שירותא לא יפחות מקביין חטין אי קשיא היאך יספיק לה קביים בשבוע והרי העומר היה מאכל כל איש ואיש ליום שנמצא כ"ו סעודות לעומר והעומר הוא מ"ג ביצים וחומש ביצה קדום ב' קבים שב' קבים הן מ"ח ביצים מצאתי ששאלה זו נשאלה למר רב שלום ז"ל והשיב כל מדות חכמים כך הם כל דבר ודבר יתנו בו שיעור למטה ושיעור למעלה וכו' עד אף כאן לענין משרה את אשתו זו שיעור קטן למטה כדי קיום נשמה ולא לכל אדם פוסקים כך אלא לעני שכך שנינו בד"א בעני מישראל אבל במכובד כו' ועד כמה עד ד' רביעית ועוד שהן מ"ג ביצים וחומש ביצה: א"ר יוסי לא (פחות) [פסק] שעורים וכו' אטו באדום הוא דאכלינן שעורים וכ"ע ל"א שעורים אלא ה"ק לא פסק שעורים כפל כחטים אלא ר"י שהיה סמוך לאדום. ששעורים של אדום רעות הן: ונותן לה קב גרוגרות פ"י תאנים יבשים או מנה דבילה (תנא) [פ"י] דרוסין ועושין מהן עגולין ומכרכים במשקל. ואם אין לו מפץ מחצלת פי' המפץ היא יותר יקר מן המחצלת: תניא בתוספתא בפרק הבוגרות המשרה את אשתו ע"י שליש וכו' וכולן במדת איטלקי אפילו נדה אפילו שומרת יבם ונתנים לה כוס חבית פך נר ופתילה יין שאין ז' נשותיהן של עניים יושבות על הכר. ואמרינן ואילו יין

[ג] נתן לה. לתמיה. כאן ואולי דל"ג שדין יחוסא הבעל אינו אלא אם ניכר בה מנהג בעל אבל בה שאינו נוהג בה מנהג בעל אינו נדון אינה אינה. [ד] ל"ל ואם אין לו מפץ נותן לה מחצלת כ"ה נגיסת הרי"ן והרמב"ם ז"ל וכ"מ גם מפרש"י ד"ה מפץ. [ה] ל"ל לא חדשים בימות החמה ולא שחקים בימות הגשמים אלא נותן לה כלים של חמשים זוז בימות הגשמים והיא כו'. [ו] נראה לתמיה כאן ואולי ל"ל יין אין לו אין נשותיהן של עניים שותות יין כי אין לה שאין נשותיהן של עניים יושבות על כרים וכ"ה בתוספתא שם.

[ז] לעיל נט., [ח] עירובין פב: כלים פי"ז מי"ח, [ט] [לקמן סה:], [י] עירובין פב., [יא] שבת קיח., [יב] [לקמן ושיין ד"ה פרחין], [יג] מ"ק לג., רש"ל, [יד] [לקמן סה:], [טו] [לקמן סה:], [טז] [לקמן ד"ה ונותן], [יז] [ריקבא ידו], [יח] [מצורע פרשה ז].

מוסף רש"י

וזה וזה מתכוונין להקל. ר' מאיר סבר בשבת אכיל אינים טפי משום דבשים מבשלים, ואמרי אינשי רוחמא לבשמיא שבת, ור' יהודה סבר כיון דבשבת טועד שלש סעודות אינו אוכל הרבה בכל סעודה (עירובין פב:). **כבר** הלקוח בפונדיון מארבע סאין לסלע. השתא ס"ד אתי קב היי שתי סעודות, כיצד, ו' מעות לדינר, מעה שתי פונדיונין, נמצא דינר י"ב פונדיונין, נמצא סלע מ"מ פונדיונין, ופתח ו' קבין, לד' סאין כ"ד קבין, הרי מ"מ מצאי קבין, אתי קב לפונדיון (שם). **ר"ש אומר שתי ידות לכבר.** ר"ש ממעט משיעור ואומר תשע סעודות יש לקב ודי לעירוב בב' ידות של ככר של ג' בכברות לקב, נמצאת ככר השלמה שלשת הקב וב' ידותיה הוי שתי סעודות (שם). **חציה לבית המנוגע.** פתמא היא והכי קאמר אתי ככר השלמה שהשיגרו בה את העירוב ובין למר ובין למר נשהייה בית המנוגע לעומת בגדים הנכנס טמא מיד, דכתיב (ויקרא יד) והבא אל הבית יטמא, אבל כבוס בגדים לא נאמרה בו עד שישהה כדי אכילה, דכתיב והאוכל בבית יכבס את בגדיו ומוקמינן לה בתורת כהנים לשהה כדי סעודה, ותע"ש אבל אכל, ואתי ככר זו הוי כדי אכילה אע"ג דלר"ש לענין עירובין הוי בככר ג' סעודות, אמם הוא דבשיעור העירוב כולן להקל, אבל שיעור סעודה קיים להו לרבנן הכי ובענין שישהה בכדי אכילה אתי ככר זו, והוא פרס דסוליה הש"ס בה שם שבשעורה בפריסה, לומר נאתי ככר (שם). **לפסול את הגוייה.** האוכל אוכלין שנפלו בתוכי פרס נפסלה גוייתו מלאכול בתרומה, ומדרבנן הוא, דאין אוכל מעמא אחת ירבנן גזרו שהאוכל יפסל בתרומה עד שיעביל, דלאמר בפרק בתרא דיומא (פ:) הנח לטומאת גוייה דלא דלמריתא (ערובין פב:).

תוספות רי"ד (המשך)

אר"י לא פסק [לה] שעורים אלא ר"י שהוא סמוך לאדום ונותנים לה חצי קב קטנית וחצי לוג שמן כו' גרוגרות או מנה דבילה ואם אין לו פוסק לעומתן פירות ממקום אחר ונותן לה מטה ומפץ ומחצלת לה כפה לראשה וחגור

מסורת הש"ס

[ח] לעיל נט., [ט] עירובין פב: כלים פי"ז מי"ח, [י] [לקמן סה:], [יא] עירובין פב., [יב] שבת קיח., [יג] [לקמן ד"ה ונותן], [יד] [ריקבא ידו], [טו] [מצורע פרשה ז].

מסורת הש"ס

אין כ"ד פוסקין יינות לאשה. שהיין מרגילה לתאות תשמיש: רגילה שאני. כיון דאינו חידוש לה כבר דשה בו ואינו מזיח לבה: לציקי קדרה. להטעים תבשיל: תובעת בפה. תשמיש: ויבאו אל ביתם. והדר וידע אלקנה את חנה: תומא. זה שמה: שופרוי. גביעים

אחרי אכלה. כמו אחרי אכלה מפיק ה' משמע ואף על פי שלא אכלה כדכתיב ותבכה ולא תאכל מ"מ אית לן למידרש הכי ותקם חנה אחרי שעת אכילתה שהיה לה לאכול ואחרי שתה אלקנה וביתו חוץ ממנה שלא היה לה לשתות ולכך ויחשבה עלי לשכורה:

שתה ולא שתת. מדלא קאמר ואחרי שתותה דומיא דאכילה שתלה בה אי נמי אחרי אכול ואחרי שתה כדכתיב (משלי כג) אכול ושתה יאמר לך ומדשני קרא כדבוריה דריש הכי כדמפרש לקמן: אכלה ולא אכל. בתמיה וכי מדרוש כמו כן שאין פוסקים מזונות לאיש: מכדי בגוה קא עסיק קרא. דהא כתיב חנה בקרא וכתיב נמי אכלה אם כן לכתוב נמי שתותה או לא לכתוב קרא בגוה ולכתוב אכל ושתה: רגילה שאני דאמר ר' חיננא בו'. וא"ת ומאי רמיה צריך על זה דבברייתא גופה קתני רגילה משמע דווקא רגילה ויש לומר דר' אלעזר נמי איירי ברגילה דאי בשאינה רגילה כלל בפני בעלה פשיטא דאין פוסקין דאטו יש לו ליתן לה שאין בעלה נותן לה כשהיתה עמו לכך צריך לאתויי מדרבי חייא שיש רגילה שנותנים לה כגון שרגילה שני כוסות: אינה רגילה בפני בעלה אלא כוס אחד בו'. וזהו פירוש דברי שמואל רגילה נותנין לה כוס אחד היינו שרגילה בשני כוסות ולקאמר שאינה רגילה נותנין לה שני כוסות היינו שאינה רגילה שהיו נותנין לה שני כוסות אלא כוס אחד אין נותנין לה כלל שלא בפני בעלה:

לציקי קדרה. אברייתא קאי כלומר מברייתא לא תקשי אבל מילתא דשמואל לא מיפרשא אלא כדשניין: [ז]ונותנין לה מטה ומפץ. אע"ג דלגבי שדור אמרינן בהמקבל (נ"מ דף קיג: ושם) דנותנין לו מטה ומטה ומפץ משום דשמא גבי אשה לא [ח] הטריחוהו חכמים כ"כ דאפשר לה שתלך ד' אמות אחר אכילה [ט]: מפץ ומחצלת למה לה. ר"ת לא גרס מפץ ומחצלת אלא ומחצלת למה דמפץ הוא רך ורלאו גם לשמיכה ונהי דלשמיכה אין צריך דהא אית לה מטה [י]לשמיכה מיהא צריכה: ושקלת לדידי בו'. פירש בקונטרס ושקלת לדידי מפץ שלי ואין להקשות א"כ תפגי לה בשני מפצין דשמא מתוך שהוא מעונג שעד עתה הורגל לשכב על כר יטול שני מפצין לעצמו ורבינו יצחק בן רבי מאיר ז"ל לא גרים ושקלת לדידי ואינה מתרעמת אלא שרוצה לעלות עמו ולשכב על כר אע"פ שלעצמו אין לו עכשיו וכן משמע לשתור טענה דקא טעין בעלה אליבא דרבנן קא אתי:

אין פוסקין יינות לאשה ואם תאמר [1]אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושקויי דברים שהאשה משתוקקת עליהן ומאי נינהו תכשיטין דרש רבי יהודה איש כפר [ו]נבוריא ואמרי לה איש כפר נפור חיל מנין שאין פוסקין יינות לאשה שנאמר [2]ותקם חנה אחרי אכלה בשילה ואחרי שתה שתה ולא שתת אלא מעתה אכלה ולא אכל הכי נמי אנן מדשני קרא בדבוריה קאמרינן מכדי בגוה קא עסיק ואתי מאי טעמא שני ש"מ שתה ולא שתת מיתיבי רגילה נותנין לה רגילה שאני דאמר רב חיננא בר כהנא אמר שמואל רגילה נותנין לה כוס אחד שאינה רגילה נותנין לה שני כוסות מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר רגילה בפני בעלה שני כוסות שלא בפני בעלה נותנין לה כוס אחד אינה רגילה בפני בעלה אלא כוס אחד שלא בפני בעלה אין נותנין לה כל עיקר ואי בעית אימא רגילה נותנין לה לציקי קדירה דא"ר אבהו א"ר יוחנן מעשה בכלתו של נקדימון בן גוריון שפסקו לה חכמים

מאי

סאתים יין לציקי קדרה מערב שבת לע"ש [ז]אמרה להן כך תפסקו לבנותיכם תנא שומרת יבם היתה ולא ענו אחריה אמן תנא כוס אחד יפה לאשה שנים ניוול הוא שלשה תובעת בפה ארבעה אפילו חמור תובעת בשוק ואינה מקפדת אמר רבא לא שנו אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה לית לן בה והא חנה דבעלה עמה הואי אכסנאי שאני דאמר רב הונא [א]מנין לאכסנאי שאסור בתשמיש המטה שנאמר [3]וישכימו בבקר וישתחוו לפני ה' וישובו ויבאו אל ביתם הרמתה וידע אלקנה את חנה אשתו ויזכרה ה' השתא אין מעיקרא לא [ח]חומא דביתהו דאביי אתאי לקמיה דרבא אמרה ליה פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי חמרא א"ל ידענא ביה בנחמני דלא הוה שתי חמרא אמרה ליה חיי דמר דהוי משקי ליה בשופרוי כי האי בהדי דקא מחויא ליה איגלי דרעא נפל נהורא בבי דינא קם רבא על לביתיה תבעה לבת רב חסדא אמרה ליה בת רב חסדא מאן הוי האידנא בבי דינא אמר לה [ט]חומא דביתהו דאביי נפקא אבתרה מחתא לה בקולפי דשידא עד דאפקה לה מכולי מחוזא אמרה לה קטלת ליך תלתא ואתת למיקטל אחרינא דביתהו דרב יוסף בריה דרבא אתאי לקמיה דרב נחמיה בריה דרב יוסף אמרה ליה פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה אמר לה [י]ידענא בהו בבני מחוזא דשתו חמרא דביתהו דרב יוסף בריה דרב מנשיא מדויל אתאי לקמיה דרב יוסף א"ל פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה פסוק לי שיראי למה אמרה ליה לך ולחברך ולחברותך: ונותן לה מטה ומפץ וכו': מפץ ומחצלת למה לה דיהב לה אמר רב פפא באתרא דנהיגי דמלו פוריא בחבלי דמבגר לה ת"ר אין נותנין לה כר וכסת משום ר' נתן אמרו נותנין לה כר וכסת היכי דמי אי דאורחה מאי טעמא דת"ק ואי דלאו אורחה מ"ט דרבי נתן לא צריכא [כ]כגון דאורחיה דידיה ולאו אורחה דידה תנא קמא סבר אמר לה כי אזילנא שקילנא להו וכי אתינא מייתינא להו בהדאי ורבי נתן סבר אמרה ליה זימנין דמיתרמי בין השמשות ולא מצית מייתי להו ושקלת להו לדידי ומגנית לי על ארעא: ונותן לה כפה: אמר ליה רב פפא לאביי

האי

עין משפט נר מצוה

קיח א מיי' פכ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה טו סמג עשין מח טור ש"ע א"ה סימן רמ סעיף יג וטוש"ע אה"ע סימן כה סעיף ז:

קיט ב מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הלכה י יא סמג עשין מח ולאוין פח טוש"ע אה"ע סימן ע סעיף ג:

לעזי רש"י

מדיריני"ש.
כוסות עשויות עץ מגויר.

תוספות רי"ד

מיתיבי רגילה נותנים לה כוס א' רגילה שאני תני כוס א' יפה לאשה שנים (שוו) [ניוול] הוא לה ג' תובעת בפה ד' אפי' חמור תבעה אינה מקפדת א"ר לא אמרן אלא שאין בעלה עמה אבל בעלה עמה בעלה משמרה. אר"י מנין לאכסנאי שאסור בתשמיש המטה שנאמר וישכימו בבקר וגו' וידע אלקנה את אשתו השתא אין מעיקרא לא: (הימא) [חומא] דביתהו דאביי אתיא לקמיה דרבא אמרה פסיקי לי מזונות פסק לה פסיקי לי חמרא אמר לה ידענא ביה בנחמני [ו] דלא הוי משקה בשופריזי [כי הא] לך חמרא א"ל בחיי דמר דהוה משקה לי בשופריזי כי האי פי' בבביעות (מרובים) [גדולים] כזורע: דביתהו דר"י בריה דרבא אתיא לקמיה דר"נ בריה דר"י א"ל פסוקי לי מזוני פסק לה פסיקי לי חמרא פסק לה א"ל ידענא בהו בבני מחוזא דרגילו דשתו חמרא: דביתהו דר"י בריה דר"מ מדויל אתיא לדינא קמיה דר"י א"ל פסוק לי מזוני פסק לה פסוק לי חמרא פסק לה פסוק לי שיראי א"ל שיראי למה לך א"ל לחברך ולחברותך פי' (להנאתן) [להתנאות בהן] בפני הבריות ולא אחבזה מכבודי הראשון ומכאן מוכח וגם ממאי דאמרי' לקמן מותר בלאות אלמנה ליורשים שחייבים

ו) [ל"ל גבוריא ואמרי לה איש כפר גבור חיל כך איתא במגילה יח.], ב) [לקמן סו:], ג) [ל"ל תומה בה"א וכ"ל ביבמות סד: וכ"ל להדיא בש"ע אה"ע סימן קכט סעיף לד], ד) ל"ל תומה. רש"ל, ה) [געיל מח.], ו) [געיל מח. קא.], ז) [ל"ל ונותן ושייך למשנה דלעיל סד:], ח) עי' מהרש"ל, ט) [בב"מ תירלו באופן אחר], י) וכן מוכח בפ' המקבל קיג: דקאמר דעתגין מטה ומפץ ואמאי יתנו כר או כסת או מחצלת הראור לשכיבה אלא דעתגין לו מפץ משום דראור גם לשמיכה. ת"י.

תורה אור השלם

1. כי זָנְתָה אִמָּם הֹבִישָׁה הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי: הושע ב ז
2. וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרֵי אָכְלָה בְשִׁלֹה וְאַחֲרֵי שְׁתֹה וְעֵלִי הַכֹּהֵן יֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא עַל מְזוּזַת הֵיכַל יְיָ: שמואל א א ט
3. וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְיָ וַיָּשׁוּבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל בֵּיתָם הָרָמָתָה וַיֵּדַע אֶלְקָנָה אֶת חַנָּה אִשְׁתּוֹ וַיִּזְכְּרֵהָ יְיָ: שמואל א א יט

מוסף רש"י

דאורחיה דידיה. לנטות משפחתו עושין כן (לעיל מח.).

ז) גירסת רבינו בכאן אינו מדוקדק ולולי דטס"ה ול"ל כמו לאיתא בגמ'.

רב אשי אמר תשמיש. אפילו גמל וספן המיל ומשרה אותה על ידי שלש: **אבל** זן קטני קטנים. וכייפינן ליה והא דקאמר בפ׳ נערה (לעיל דף מט: ושם) כפו ליה אסיתא היינו עליס שם:

הדרן עלך אף על פי

מציאת האשה. נקונטרס גרס המדיר אחר אע״פ אגב דתנא בתע״פ (לעיל דף סד:) המשרה אשתו על ידי שלש קתני המדיר אשתו שלשים יום יעמיד פרנס שהוא כענין שלש ואחר שנה המדיר חוזר לענין ראשון אבל בפירוש ר״ח ובירושלמי ובתוספתא וברוב ספרים גרסינן מציאת האשה אחר אע״פ איידי דסליק אם היתה מניקה פותחתן לה ממעשה ידיה ואיידי דתנא בסוף מתניתין המשנים מעות לבתו תנא בתריה המדיר דקתני יעמיד פרנס דהוי כענין שלש: **וירושתה** הוא אוכל פירות בחייה. נראה לר״ת פירוש ראשון שבקונטרס עיקר דפי׳ ירושתה שנפלו לה נכסים ממקום אחר הוא אוכל פירות בחייה דאי כלשון אחרון שפי׳ ירושתה שהוא יורשה לאחר מיתה אמאי איצטריכא ליה הו״ל למימר דקמ״ל שהוא יורשה לאחר מיתה דממתניתין דיתר עליו הבעל לא שמעינן לה דאע״ג דאביה יורשה וקתני יתר עליו הבעל היינו כשאין לה בנים אבל יש לה בנים לא שמעינן מהתם ומיהו איכא למימר דלא מצי למימר דיורשה איצטריכא ליה דהא שמעינן לה ממתניתין דהכותב (לקמן דף פג.) ומפרק יש נוחלין (ב״ב דף קח.): **ה״ג בושתה ופגמה שלה.** ור״ת הגיה בספרו שלו ולפי זה הא דבעי בפרק המניח (ב״ק דף לב.) המזיק אשתו בתשמיש המטה מהו מנער קא בעי אבל מבושת ופגם פשיטא דפטור דאפילו תבלו בה אחריני הוי שלו ומיהו אין נראה דא״כ הו״ל למיתני לעיל (דף מו:) דהאב אינו זכאי בבתו בבושת ופגם של תבלה אלא דווקא באונס ומפתה כדאמרינן בהמוכל (שם דף פז: ושם) לא זיכתה תורה לאב אלא שבת נעורים בלבד ועיל בריש נערה (דף מג.) נמי פריך תבלות דידה אינהו יתר עליו הבעל שהוא זכאי בבושת ופגם אלא ודאי בושתה ופגמה שלה גרסינן ור״ת עצמו חזר בו וכן גרים בירושלמי וכן משמע בגמרא מדקאמר בושתה ופגמה איצטריכא ליה פלוגתא דרבי יהודה בן בתירא ורבנן דלא הוה ליה למימר טפי אלא בושתה ופגמה איצטריכא ליה דאגב דבעי למיתני בושתה ופגמה שהוא שלו תנא נמי מציאתה ומעשה ידיה שהן שלו אבל אי גרסינן שלה אתי שפיר דמשום רבנן לא איצטריך למיתני כלל מציאתה ומעשה ידיה דמה ענין זה אצל זה דהאי הוי שלו והאי הוי שלה ולא איצטריך למיתני אלא משום רבי יהודה בן בתירא דאליביה שייך בהו בעל: **שלה.** למ״ד בהמוכל (ב״ק דף פו.) בקונטא יד עבד עברי של מבירו יצתן הכל לעבד וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אתי שפיר דהכא נמי הכל לאשה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אבל למאן דאמר יצתן שבת גדולה לעבד ושבת קטנה לרב צריך למאן דאמר: **בזמן** שבסתר. פגם שבסתר במקום שאין בני אדם יכולין לראות שבגלוי שפעמה בפניה במקום שנראה לכל ופגם הוא עצמו עמה בושת שבסתר שביישה בינו לביניה שבגלוי שביישה בפני כל אדם: והא

הא׳ תנא שליח ערטלאי ורמי מסאני. מופסטו וערום שאין לו חליפות בגדים אלא משנה לשנה ומנעלים קאמר ממועד למועד ושאר בגדים לא תחליף במועד. והפסיטו מתרגמינן ושלא (ויקרא ו) **: זוזי פשיטי.** זוזי מדינה שהן שמיניות שבזוז לורי. כל כסף מדינה אחד משמונה בכסף לורי כדאמרי׳ לעיל[ד] אלא מדינה פלגא דזוזא שהוא אחד משמונה בסלע: **מוסר מזונות.** כגון אשה שמזונות האמורים במשנתנו עודפין לה שאינה רעבתנית: **שלא תפגנה על בעלה.** בימי טהרתה בלובשת בגדים שלבשה בימי נדות: **מוסר בלאות.** אלמנה המזונות מנכסי יתומים ועליהן ליתן לה כלים של חמשים זוז משנה לשנה: **יולא בערוב אמו.** ערבה אמו לפון ואביו לדרום אמו מוליכתו אצלה ואין אביו מוליכו אצלו שעדיין הוא צריך לאמו ובתרה שדיוהו רבנן. אלמא עד שש צריך שיוצ מאמו וכשש שהגיע זן אותה כך זן אותו עמה:

הדרן עלך אף על פי

מציאת האשה. וירושתה. אם נפלה לה ירושה הוא אוכל פירות בחייה והקרן שלה. ליתנא אחרינא ואם מתה בחייו יורשה: **ופגמה.** נזק תבלה אם יתבלו בה: **ובזמן שבגלוי.** שהבושת שלו ועוד שנמשכת עליו והוא סובל: **יצתן בהן קרקע.** שהרי זה כשאר נכסים הנופלים לה שהן תלויין: **אוכל פירות בחייה.** והקרן שלה אם יגרשנה או ימות ואם תמות היא יורשה: **גמ׳ תניא.** בפ׳ נערה[ב]: **יתר עליו הבעל.** אלמא בעל זכאי בכולן: **הבדפה.** אם תעשה מלאכה יותר ממה שפסקו לה חכמים: דמעשה

[ו]האי תנא שליח ערטלאי ורמי מסאני אמר ליה תנא במקום הרים קאי דלא סגיא בלא תלתא זוגי מסאני ואגב אורחיה קא משמע לן דניתבינהו ניהלה במועד כי היכי דניהוי לה שמחה בגוייהו: וכלים של חמשים זוז: אמר אביי [ז]חמשים זוזי פשיטי ממאי מדקתני במה דברים אמורים בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי כבודו ואי ס״ד חמשים זוז ממש עני חמשים זוז מנא ליה אלא ש״מ חמשים זוזי פשיטי: ואין נותנין לה לא חדשים וכו׳: [ח]ת״ר [ט]מותר מזונות לבעל [י]מותר בלאות לאשה מותר בלאות לאשה למה לה אמר רחבה שמתכסה בהן בימי נדתה כדי שלא תתגנה על בעלה אמר אביי נקטינן [יא]מותר בלאות אלמנה ליורשיו התם הוא דלא תתגני באפיה הכא תתגני ותתגני: נותן לה מעה כסף וכו׳: מאי אוכלת רב נחמן אמר [יב]דאוכלת ממש רב אשי אמר תשמיש תנן אוכלת עמו לילי שבת בשלמא למ״ד אכילה היינו דקתני אוכלת אלא למאן דאמר תשמיש (ו) מאי אוכלת [יג]לישנא מעליא כדכתיב [יד]אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און מיתיבי רשב״ג אומר אוכלת בלילי שבת ושבת בשלמא למ״ד אכילה היינו דקתני ושבת אלא למאן דאמר תשמיש בשבת מי איכא [טו]והאמר רב הונא ישראל קדושים הן ואין משמשין מטותיהן ביום [טז]האמר רבא בבית אפל מותר: ואם היתה מניקה: דרש רבי עולא רבה אפיתחא דבי נשיאה [יז]אע״פ שאמרו אין אדם זן את בניו ובנותיו כשהן קטנים אבל זן הוא קטני קטנים עד כמה אמר רב אסי [יח]קטן בן שש יוצא בעירוב אמו ממאי מדקתני היתה מניקה פותחתן לה ממעשה ידיה ומוסיפין לה על מזונותיה מ״ט לאו משום דבעי למיכל בהדה ודלמא משום דחולה היא אם כן ליתני אם היתה חולה מאי אם היתה מניקה ודלמא הא קא משמע לן דסתם מניקות חולות נינהו איתמר [כ] אמר רבי יהושע בן לוי [כא]מוסיפין לה יין שהיין יפה לחלב:

הדרן עלך אף על פי

מציאת [כב]האשה [כג]ומעשה ידיה לבעלה [כד]וירושתה הוא אוכל פירות בחייה בושתה ופגמה שלה רבי יהודה בן בתירא אומר [כה]בזמן שבסתר לה שני חלקים ולו אחד ובזמן שבגלוי לו שני חלקים ולה אחד שלו יצתן מיד ושלה ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות: **גמ׳** מאי קא משמע לן תנינא [כו]האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף בשטר ובביאה [כז]זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה מקבל את גיטה ואינו אוכל פירות בחייה נישאת יתר עליו הבעל שהוא אוכל פירות בחייה ופגמה איצטריכא ליה פלוגתא דרבי יהודה בן בתירא ורבנן: תני תנא קמיה דרבא מציאת האשה לעצמה רבי עקיבא אומר לבעלה אמר ליה השתא ומה העדפה דמעשה

[ו] פוטה ח:. [ז] [לקמן סז.]. [ח] [לעיל סד:]. [ט] [לעיל יג. פסחים ג. וש״נ]. [י] שבת פו. נדה ח:. [יא] לעיל נו. [יב] עירובין פב. [יג] לעיל מו: קדושין ג: י. [תוספתא דסוטה פ״ב]. [יד] נדה מו.]. [טו] [לקמן דף מד.]. [כ] [לעיל מו:].

תורה אור השלם

1. כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאֲפֶת אָכְלָה וּמָחְתָה פִיהָ וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אָוֶן:
משלי ל כ

גליון הש״ס

גמ׳ ת״ר מותר מזונות. עי׳ מיל דף כד ע״ב תוס׳ ד״ה שקמלתה:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ למ״ד תשמיש אמאי נקט אוכלת ליתנא מעלית: (ב) שם איתמר מה הוא מוסיף לה אמר ר׳ יהושע בן לוי:

מוסף רש״י

שליח ערטלאי ורמי מסאני. דרך בני אדם להתלוצץ באדם ערום ומנעלו ברגליו. שליח מופסטו, כדמתרגמינן ופסטו ושלא, ערטיל ערום (סוטה ח:). **לישנא מעליא.** שמלוה ודרך נקיי הדעת לספר בלשון נקיה (פסחים ג.). ואין משמשין מטותיהן **ביום.** דכתיב (משלי יט:) נחה דרכיו יומת, דבעי למיעוטא שלא יסתכלו (שבת פו.). **קטן בן שש יוצא בעירוב אמו.** עירבה אמו לעצמה ולא זיכתה לו בעירוב, מוליכתו עמה, דכגופה דמי, דמסתמא דעתה עליה ולא מצי ליה בלא אמו (עירובין פב.).

הדרן עלך אף על פי. **האב זכאי בבתו.** בקטנות וגנבות (לעיל מו:). בקידושיה בכסף. שכסף קידושיה שלו (שם וקדושין ג.). **ובשטר.** והוא מקבל השטר (קדושין ג.) שאם קיבל השטר ארוסין עליה הרי זו מקודשת (לעיל מו:). **ובביאה.** דאמר למוסרה לניאה לאם קדושין (שם) מוסרה לניאה על כרחה לאם קדושין בעולה נערה (קדושין ג.). **זכאי במציאתה ובמעשה ידיה כו׳.** דכתיב (במדבר ל) בנעוריה בית אביה, כל שכח נעוריה לאביה (נדה מו:). **מקבל את גיטה.** אם נתגרשה מן האירוסין וקודם שנבעלה, אבל בנבעלה אי ניכח אין לו רשות בה (לעיל מו:). **ואינו אוכל פירות בחייה.** אם נפלו לה קרקעות בירושה מבית אמה אין אביה אוכל פירותיהן אלא עושין לה סגולה (שם): **בחייה.** אלא אם כן מתה והוא יורשה

מסורת הש״ס

(א) [לקמן סז.]. (ב) [לעיל סד:]. (ג) [לעיל יג. פסחים ג. וש״נ]. (ד) שבת פו. נדה ח:. (ה) לעיל נו. (ו) עירובין פב. (ז) לעיל מו: קדושין ג: י. [תוספתא דסוטה פ״ב]. (ח) [נדה מו.]. (ט) [לקמן דף מד.]. (י) [לעיל מו:].

תוספות רי״ד

הירושלים להלביש את אלמנה כשם שחייבים לזונה וה״נ אמרינן בפירקין שלפניו על הבנות הנינונות מן האחין שהן חייבין להלבישן: ונותן לה כפה לראשה פי׳ צעיף אחת לשנה וכן חגור למחניה ומנעל לרגליה ממועד למועד פי׳ בכל מועד ומועד יקנה לה מנעלים חדשים. וכלים שוים נ׳ זוז יעשה לה משנה לשנה: אמר אביי נ׳ זוז פשיטי פי׳ זוזי מדינה שהן ח׳ בזוז צורי דאי ס״ד נ׳ זוז ממש עני נ׳ זוז מנ״ל אלא ש״מ נ׳ זוזי פשיטי: ת״ר מותר מזונות לבעל מותר בלאות לאשה פי׳ אם נתן לה מזונות מרובים כדתנן בד״א בעני אבל במכובד הכל וכו׳ אבל מותר הבלאות שנשארו לה כשעשו לה חדשים הן לאשה כדתנן והשתקים שלה ואמרינן בלאות למה לה כיון שהוא עושה לה חדשים א״ר מתכסה בהן בימי נדותה כדי שלא תתבזה על בעלה פי׳ שלא תהא זקוקה ללבוש בגדים בימי נדותה: א״ר נקטינן מותר בלאות אלמנה ליורשיה התם שלא תתגנה על בעלה הכא תתגנה ותתגנה: ונותן לה מעה כסף לצדקה פי׳ בכל שבת יתן לה מעה כסף שהוא ששית דינר לצדקה׳ קטנים שיש לה וגם היא אוכלת עמו מליל שבת לליל שבת שהוא זמן הענה [ואם] אינו נותן לה מעה כסף לצדקה מותר מע״ר שלה הכי אמרן לעיל בפירקין רב ושמואל דאמרי תרווייהו תקנו מזונות תחת מע״ר ומעה כסף

תיקנו תחת המותר והיכי תיקנו ומה היא עושה לו כדי שתהא מותר מע״ר כמה הוו משקל ה׳ סלעים שתי ביהודה שהשתי שוויתו דקה וק׳ משל ערב כפלים שהן עשר סלעים בגליל שהסלע שביהודה היה גדול כפלים דסלע שבגליל או משקל ר׳ סלעים ערב ביהודה שהן כ׳ סלעים בגליל: מאי אוכלת ר״נ אמר אוכלת ממש ור״א [אמר] תשמיש כדכתיב אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי און ור״ל כר״נ דתניא רשב״ג אומר אוכלת עמו כל ליל שבת ושבת (ו): ואם היתה מניקה וכו׳ אריב״ל מוסיפין יין שהיין יפה לחלב: דרש רב עולא רבא אפיתחא דבי נשיאה אע״פ שאמרו אין אדם זן בניו ובנותיו כשהן קטנים אבל זן הוא קטני קטנים עד כמה עד בן שש: יוצא בעירוב אמו פי׳ אם ערבה אמו לצפון ואביו ערב לדרום עם אמו יוצא ולא עם אביו שאינו יכול להפרד מאמו והלכך כשם שחייב לזון את אשתו כך חייב לזון בנים קטנים התלויין עליו: **הדרן עלך פ״ק אף על פי**

מציאת האשה ומע״י לבעלה וירושתה הוא אוכל פירות בחייה בושתה ופגמה שלה ריב״ב אומר בזמן שבסתר לה ב׳ חלקים ולו חלק א׳ ובזמן שבגלוי לו ב׳ חלקים ולה חלק א׳ שלו יצתנים מיד ושלה ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות וירושתה פי׳ שאם מתה בעלה יורשה הכל ואפילו נכסי מלוג שלה ובעודה בחיי׳ עמו הוא אוכל פירותיהן: בושתה ופגמה פי׳ נזק חבלתה הוא שלה כנכסי מלוג תני תנא קמיה דרבא מציאת האשה לעצמה פי׳ קסבר שלא תקנו מציאת האשה לבעלה אלא מע״י שלא תהא אלא אמה עבריה שקנאה בדמים שמע״י לרבה ומציאתה שלה ור״ע אומר לבעלה קסבר אע״ג דדינא הכי מ״מ תהוי לבעלה משום איבה כדאמרינן בפרק נערה שהאב זכאי במציאת בתו מ״ש משום איבה וכדאמרינן בפרק האשה רבה לא זה וזה זכאין במציאתה: טעמא מאי אמור רבנן מציאות אשה לבעלה משום איבה הני תהוי להו איבה א״ל השתא ומה העדפה

(ו) לכאורה הא מדחייה לה ראיה זו בגמ׳ ואמנם הרי״ף והרא״ש מתני הטעם משום הלכתא כר״נ בריני.